

the basic features of the creation and operation of images were determined and one pattern was highlighted as fundamental.

Key words: *Baroque, feminine, irrational*

Ковальчук О. Д., студ.,

Институт филологии Киевского национального университета

Статья посвящена анализу феминных образов в поэзии высокого украинского Барокко. На основе текстов первоисточников в синтезе с социальными факторами и особенностями мировоззрения, определены основные особенности создания и функционирования образов, выделена одна основополагающая.

Ключевые слова: *Барокко, феминное, иррациональное.*

УДК 82.091

Ковальчук Ю. А., асист.,

Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка

ЗОБРАЖЕННЯ КОРЕЇ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА

У статті подано характеристику образу Корей в європейській літературі доби Просвітництва, досліджено відповідність образу корейського народу ідеї «добрих/ шляхетних дикунів».

Ключові слова: *образ Корей, Просвітництво, «добрі/шляхетні дикуни», Ж.-Б. Дювальд, Вольтер.*

В епоху Просвітництва (XVIII ст.) в Європі відбулася зміна парадигми мислення. Значна частина інтелектуальної еліти відмовилася від метафізичних роздумів про природу Бога і сконцентрувалася на практичних проблемах людства. Звільнені від релігійних обмежень, мислителі-просвітники прославляли розум, вірили у прогрес, боролися із забобонами і прагнули охопити в своїх дослідженнях все розмаїття явищ матеріального світу, зокрема й історію та характер народів світу. Найкращі уми Європи шукали нові принципи розвитку для своїх країн, які були побудовані не на релігійних догмах, а на раціоналізмі, науковому знанні та вірі у природну моральність людини. Філософи піддавали суворій критиці європейське суспільство за його

лицемірство, жорстокість та жадобу і протиставляли йому дикунів, уявляючи їх носіями вроджених чеснот. Ідея «доброго», або «шляхетного дикуна», (франц. *le bon sauvage*, англ. *noble savage*) – поширений в літературі Нового часу образ народів, що живуть у стані, близькому до природи, не знаючи несправедливості та обтяжливих умовностей. Конструкт «добрих/шляхетних дикунів» був відголосом жалю за втраченим раєм, за Золотим віком античності, тобто уособлював світ, не зіпсований західною цивілізацією [6; 10].

У XVIII ст. вже були накопичені значні обсяги географічних та етнографічних відомостей про віддалені куточки світу. Стали з'являтися компілятивні видання, укладачі яких намагалися охопити всі доступні їм матеріали про далекі краї. Література мандрів, а особливо праця Ж.-Б. Дюальда, сприяла появі згадувань про Корею у творах Ш. Л. де Монтеск'є і Вольтера.

Образ Кореї в європейській літературі епохи Просвітництва вже слугував об'єктом досліджень деяких вчених. Він побіжно розглядався в оглядових працях з історії відносин країн Заходу і Кореї [15; 17]. Існує також спеціальна праця літературознавця Ф. Булестекса, присвячена аналізу образу Кореї у французькій літературі XIII–XX ст. [16]. Проте, на нашу думку, оцінка образу Кореї та корейців цими авторами не є вичерпною і потребує подальшої розробки.

У цій статті ми проаналізуємо зразки європейської літератури XVIII ст., щоб виявити особливості описів Кореї доби Просвітництва і прослідкувати, як поширене в той час культурне кліше «доброго/шляхетного дикуна», співвідноситься з образом корейців.

У 1735 р. світ побачила чотиритомна компіляція Жана-Батиста Дюальда «Географічний, історичний, хронологічний, політичний і фізичний опис Китайської імперії та китайської Тартарії»¹, яка здобула чималу славу, отримала схвальні відгуки сучасників за повноту та різнобічність інформації й була перекладена багатьма європейськими мовами. Прославлений синолог, єзуїт Ж.-Б. Дюальд ніколи не відвідував Китаю особисто, але успішно займався збиранням та редагуванням звітів, що надходили з Піднебесної від його французьких колег.

Матеріали, що стосувалися Кореї, були надані для публікації французьким єзуїтом Жаном-Батистом Режі (Jean-Baptiste Régis)². Оскільки в ті часи

¹ Du Halde J.-B. «Description géographique, historique, chronologique, politique et physique de l'empire de la Chine et de la Tartarie chinoise».

² Ж.-Б. Режі прослужив у Китаї з 1698 по 1738 р. і брав участь у створенні великої карти Китайської імперії. Він повідомляв, що під час картографічної експедиції до Маньчжурії підбирався близько до корейського кордону, але, на жаль, не міг відвідати Корею. Тому в своєму описі він спирався на відомості, отримані з китайських матеріалів. Ж.-Б. Режі також уклав докладну карту Корейського півострова, користуючись мапою, наданою тартарським чиновником. Ця карта згодом стала першою окремою картою Корейського півострова, опублікованою в Європі.

ще не існувало поняття про точне цитування, ми можемо припустити, що оригінальний текст Ж.-Б. Режі зазнав у редакції Ж.-Б. Дюальда певних правок і несе в собі відбиток особистості двох авторів. Розділ, присвячений Кореї, складається у Ж.-Б. Дюальда з двох блоків.

Перший текст, що має заголовок «Географічні спостереження про королівство Корея», представлений як особисті спогади Ж.-Б. Режі. Оскільки Ж.-Б. Режі географом, в його повідомленні чимало місця відведено географічним деталям: він перераховує деякі історичні назви Кореї, річки, гори, провінції, описує процес роботи над мапою Корейського півострова [9, с. 381–384]. Далі він наводить нарис історії Кореї від найдавніших часів, показуючи тісний зв'язок подій на півострові з Китаєм, і зазначає, що корейці неодноразово підтверджували свій васальний статус [9, с. 387–393].

Другий параграф названо «Короткий виклад історії Кореї». Він є перерахунком трьох китайських творів, назви яких перераховуються в підзаголовку. Тут читач міг детальніше познайомитися з перипетіями стосунків китайських династій з корейськими державами, дізнатися про характер і побут корейців [9, с. 394–428].

Зібрана Ж.-Б. Дюальдом інформація дуже близька до тієї, яка фігурувала в матеріалах єзуїтів XVI–XVII ст., розглянутих нами у попередніх публікаціях [2; 3]. Корейському народові та країні в цілому дається позитивна оцінка, з деяким відтінком зверхності, яка перейшла з китайських джерел. Так, про корейців сказано: «Вони здебільшого гарної статури, приємної й покірливої поведінки. Вони розуміють китайську мову, полюбують ученість, здібні до музики й танців. ... Північні люди за натурою войовничі, з них виходять чудові воїни» [9, с. 423]. Двічі наголошується, що корейці прилучилися до цивілізації й моральності завдяки благотворному впливу Китаю, який розпочався ще в легендарні часи. Саме Ціцзи³ «познайомив цей народ з витонченими звичаями китайців» [9, с. 387], і завдяки йому «звичаї корейців стали настільки добре впорядковані, що такі злочини як крадіжки та перелюбство стали невідомі серед них, тому зникла потреба замкати ворота на ніч. І хоча перевороты, які бувають згубними для всіх держав, можливо, змінили їхню колишню невинність, її ще досі у них лишилося чимало, і вони можуть служити взірцем для інших народів» [9, с. 423–424]. Ж.-Б. Режі пояснював, що за правління імперії Цін, коли він писав свої нотатки, так само, як і в попередні століття, правитель Кореї та його дружина отримували свої титули лише після узгодження з китайським імператором. Такий стабільний порядок гарантував спокій на Корейському півострові: «... ніколи не виникає причин

³ Ціцзи (кор. Кічжа) – родич напівміфічного китайського імператора Чжао (останнього імператора династії Шань). Згідно з легендами, правив корейською державою Чжосон у XI ст. до н. е.

для суперечок чи війн, і тому Корея насолоджується миром протягом багатьох і багатьох років» [9, с. 393].

Корейці носять вбрання за китайським зразком, вільно володіють китайською письмовою мовою, шанують вчення Конфуція, проводять державні іспити на чиновницькі посади [9, с. 424]. На думку Ж.-Б. Режі, корейці настільки ретельно копіювали китайські звичаї, що якщо Китай колись був би хрещений, вони незабаром теж прийняли б християнську віру. Але він зазначав, що незважаючи на таку відданість, корейців у Китаї все ж таки не сприймають як рівних, тому корейських послів у Пекіні приймають погано і тримають під замком чи під суворим наглядом варті [9, с. 385–386].

Щодо економічного рівня Кореї Ж.-Б. Режі повідомляв, що це родюча країна, де «багато всього необхідного для життя, а саме рису, кукурудзи, проса та іншого зерна» [9, с. 382]. Деякі з корейських товарів (зокрема, женьшень і папір) мають таку високу якість, що навіть в Китаї вони цінуються вище за власні аналоги [9, с. 387].

Підсумовуючи, можна сказати, що в трактаті Ж.-Б. Дюальда майже дослівно повторюються твердження, тиражовані протягом попереднього століття іншими єзуїтами, що служили в Японії та Китаї (Л. Фройс, М. Річчі, А. Семеду, М. Мартіні). Ці автори теж хвалили Корею за відданість сюзерену (династії Мін), за родючість ґрунтів і багатство дарами природи (найцінніший з яких – корінь женьшеню), за майстерність її ремісників і сміливість воїнів, за пошану населення до писемного слова і китайської філософії тощо, але при цьому зазначали, що в Кореї зберігаються деякі «варварські» звичаї, такі як укладання шлюбу без домовленостей між родинами і право жінок бути присутніми на зборах чоловіків. Вони проголошували, що зі стародавніх часів Корея визнавала свою залежність від Китаю, який ніс їй просвіту й цивілізацію [2; 3].

Отці-єзуїти не демонстрували власної точки зору на життя Китаю та суміжних із ним країн, а переймали китайські погляди на світ, згідно з якими Китай вважався цивілізаційним центром, а периферійні держави – несамодостатніми учнями свого великого сюзерена, що стояв у всіх відношеннях вище на кілька щаблів. Оскільки через політичні причини доступ до Кореї для отців був закритий, їм залишалося тільки покладатися на китайські джерела. Ж.-Б. Дюальд теж повторює твердження про вищість Китаю над його васалами: «... багато існує королівств, що є васалами імператора, таких як Корея, Тонкін, Кохінхіна⁴?, Сіам тощо, котрі сплачують йому щорічно данину, але мають свої власні самостійні уряди. ... Всі вони дуже поступаються Китаю і в родючості ґрунтів, і в кількості й красі міст, і в релігії, розумі, манерах, ввічливості населення» [8, с. 9].

⁴ Тонкін – назва північної частини В'єтнаму, Кохінхіна – південної.

Ідеологія епохи Просвітництва цінувала енциклопедичне знання про світ, і внаслідок цього масив згадувань про Корею в західній літературі продовжував збільшуватися. Поширенню знань про Китай, а разом з ним і про Корею, в середовищі європейських просвітників в першу чергу сприяв саме трактат Ж.-Б. Дюальда.

Запозичені звітні матеріали частково відтворювалися протягом XVIII ст. у декількох збірниках про подорожі та всесвітню історію. Зокрема, вони увійшли до 15-томної «Загальної історії подорожей» (1746–1759 рр.), укладеної відомим французьким літератором Антуаном Франсуа Прево (абатом Прево). Перші сім томів А. Ф. Прево переклав з деякими правками з незакінченого видання англійця Дж. Гріна (J. Green), що виходило в Лондоні у 1745–1747 рр. Обидва збірники містили описи Кореї, що склалися з витягів із праці Ж.-Б. Дюальда та звіту голландського моряка XVII ст. Г. Гамеля [12; 7].

При поєднанні повідомлень Ж.-Б. Дюальда та Г. Гамеля в одному виданні для читача мала б скластися вельми суперечлива картина життя корейського народу, адже деякі аспекти висвітлювалися ними з діаметральною протилежністю. Зокрема, французький автор називає корейців сміливими воїнами, їхні покарання для злочинців – занадто м'якими, вказує на низький рівень злочинності [12, с. 503–504]; голландський автор характеризує корейців як боягузів, котрі тікають з поля битви, ледве побачивши кров, дає моторошний опис корейських покарань і страт, називає місцевих брехливими і схильними до крадіжок [12, с. 535, 536, 545].

Шарль Луї де Монтеск'є у своїй книзі «Про дух законів» (1748 р.) посилається на Ж.-Б. Дюальда в такому висловленні: «Народи Північного Китаю більш мужні, ніж народи Південного Китаю; народи Південної Кореї поступаються у цьому відношенні мешканцям Північної Кореї» [4, с. 235].

Корея неодноразово фігурує в доробку Вольтера. Він написав власну версію китайської драми XIII ст. «Сирота з роду Чжао», переклад якої був розміщений в трактаті Ж.-Б. Дюальда поряд з іншими зразками китайської літератури. Твір отримав назву «Китайський сирота»⁵ (1753 р.).

Видатний просвітник залишив основну сюжетну лінію оригінальної п'єси, але переніс дію з епохи Чунцю (VIII–V ст. до н. е.) до часу монгольського завоювання (XIII ст.) та змінив дійових осіб. Події в п'єсі Вольтера не відповідають історичній правді й полягають у такому. Чингісхан, захопивши Китай, наказав убити немовля – останнього спадкоємця китайського імператорського роду. Китаєць Замті сховав хлопчика у себе і хоче замість принца передати монголам власного сина. Дружина Замті на ім'я Ідаме прагне врятувати сина і розповідає Чингісхану про обман,

⁵ Voltaire. «L'Orphelin de la Chine».

запланований її чоловіком. З'ясовується, що колись Чингісхан був закоханий в Ідаме. Він пропонує жінці стати його дружиною, однак вона рішуче відмовляється. Розчулений щирою подружньою вірністю Ідаме та відданістю Замті імператору, хан вирішує залишити пару в спокої, зберегти життя хлопчику-сироті й правити Китаєм, керуючись мудрими китайськими законами [13, с. 103–176].

Як відомо, Вольтер високо оцінював китайську філософію, адміністративний устрій, правову систему тощо. Він писав, що драмою «Китайський сирота» мав на меті показати перемогу розуму над варварством: завоювавши Китай і заснувавши там нову династію Юань, монголи не стали насаджувати власні порядки, а ретельно дотримувались китайських, перевага яких була очевидною для них [13, с. 93].

Герої драми Вольтера багато разів згадують корейців, проте жоден представник цього народу не бере участі в дії. На початку персонажі, стурбовані долею сироти-спадкоємця, очікують на прихід корейської армії, щоб передати хлопчика корейському полководцю, який врятує його від завойовників [13, с. 106, 110, 116].

Корея в п'єсі змальована як місце, дуже далеке і поки не загарбане монголами, де можна сховатися від переслідувань деспота Чингісхана, до того ж ця країна уявляється дикою, погано обжитою людьми. Ідаме пропонує чоловікові: «Вирушаймо до Кореї, на узбережжя морів, / Де Океан омиває цей сумний світ. / Це край пустель і диких печер. / Відвеземо туди дітей, поки не торкнулися / Тих священних притулків спустошення й руїна» [13, с. 109].

Корейці в «Китайському сироті» показані бравими воїнами, вірними васалами, котрі йдуть рятувати сюзерена. Цей образ цілком відповідає тому, що був сформований у повідомленнях єзуїтів, згаданих нами вище. Сам Чингісхан віддає належне військовій силі корейців, сприймаючи їх як потенційно небезпечних супротивників. Він погрожує корейцям смертю, але стережеться їх: «... Кажуть, що корейська армія несподівано здійснила кілька пересувань. / Бачили, як солдати йдуть до берегів річки. / Але хто б зі смертних не виступив проти нас, / Він змусить дітей війни / Принести на землю загибель»; «Поспішайте, пильнуйте під мурами фортеці, / Щоб зухвалі корейці не напали зненацька. / Вони проголосили своїм королем цього злощасного хлопчика / І йдуть проти нас» [13, с. 132, 147].

На думку французького дослідника Ф. Булестекса, образ корейців у драмі Вольтера контрастує з образом жорстокого Чингісхана, і таким чином створено не лише типовий мотив боротьби добра і зла, але й показано два обличчя Азії – водночас шляхетної й жахливої [16, с. 76].

Вольтер не оминув Корею і в масштабній праці «Есеї про характер і дух народів»⁶ (1756 р.), в якій зробив спробу зібрати знання про всі сфери життя різноманітних країн світу та узагальнити закономірності розвитку людства.

Примітно, що незважаючи на величезний обсяг праці (197 глав), Корей в ній не присвячується жодного окремого абзацу. Вольтер шкодував, що про цілу низку країн і народів він не може судити через брак інформації: «Корея, Кохинхіна, Тонкін, Лаос, Ава, Перу⁷ – про всі ці країни нам відомо зовсім мало» [14, с. 604]. Корея згадується у нього лише у зв'язку з більш вагомими, на думку автора, фігурантами історичного процесу, а саме з Китайською імперією та Чингісханом: «Китайська імперія набагато більша, ніж була імперія Карла Великого, особливо якщо включити Корею і Тонкін, китайські васальні провінції»; «... якщо імператор Яо⁸, котрий жив, безсумнівно, за дві тисячі чотириста років до нашої ери, завоював всю Корею, то не залишається сумнівів, що його народ існував з глибокої давнини»; «Він (Чингісхан – *прим. автора статті*) був володарем половини Китаю, підкорив усю Корею повністю» [14, с. 75, 76, 220]. Отже, знову ми бачимо Корею в образі васала Китаю, його залежної території, причому такий стан речей зберігався споконвічно.

Ф. Булестекс виділяє в структурі образу корейського народу, сформованого в добу Просвітництва, два основні мотиви: «добрих дикунів» і «східних мудреців» [16, с. 52–76].

І дійсно, в описах корейців у трактаті Ж.-Б. Дюальда та збірниках, що його цитували, можна виділити певні риси, котрі натякають на близькість до природи і пасують до портрету «доброго/шляхетного дикуна». Корейці настільки невинні душею, що у них немає злодіїв, і ніхто не замикає дверей на замок. Їхні глиняні будинки вкриті соломною, сплять вони на підлозі, одяг шують з конопляної тканини й ніколи не вживають ліків. Про «дикість» корейських звичаїв свідчить також одруження без церемоній та домовленостей між родинами і наявність великої кількості розпусних жінок [9, с. 384, 423–424].

Проте з інших рядків тексту зрозуміло, що ці ознаки «нерозвиненості» притаманні простому народові, в той час як представники вищих класів вибираються у золоту парчу та барвистий шовк, володіють ієрогліфічною писемністю, чудово знаються на вченні Конфуція, шлюби укладають лише з партнерами, рівними їм за статусом. З праці Ж.-Б. Дюальда також можна було дізнатися, що в Корей проводяться екзамени для розподілу чиновницьких посад, існують урядовці, дипломати, вчені, буддійські монахи. Тут розвинені ремесла, книгодрукування, землеробство, торгівля [9, с. 423–424].

⁶ «Essai sur les moeurs et l'esprit des nations».

⁷ Ава, Перу – міста в М'янмі, столиці стародавніх держав (XIII–XIX ст.).

⁸ В оригіналі – «Ніао».

Конструкт «добрих/шляхетних дикунів» є дуже проблематичним і неоднозначним, адже різні автори наповнювали його різними смисловими відтінками [10; 11], проте, на нашу думку, визначення корейців як «добрих/шляхетних дикунів» є занадто вузьким. Під «дикунами» мислителі доби Просвітництва здебільшого мали на увазі народи, котрим були притаманні егалітаризм, відсутність приватної власності, примітивність державних інститутів, філософських систем і технологій виробництва [11, с. 156–159], а такий опис суперечить сказаному про Корею Ж.-Б. Дювальдом. Він писав, що корейці позбулися свого «дикунства» ще в глибоку давнину, коли були перетворені на васалів легендарними китайськими правителями і залучені до зони китайського культурного впливу.

З епітетом «східних мудреців» Ф. Булестекс асоціює стародавню історію корейців, їхню пошану до книжної мудрості й орієнтацію на китайські взірці [16, с. 60–61]. На це можна зауважити, що європейська література подорожей не проливала світла на автентичні традиції чи самобутню філософію корейців, а лише неодноразово підкреслювала, що корейці вправно запозичили чужий (китайський) спосіб життя. Корею того часу доречніше буде назвати не крайною «східних мудреців», а «відданим васалом» і «сумлінним учнем» Китаю.

Внаслідок тривалої передачі інформації про Китай, здобутої єзуїтами, у XVIII ст. в Європі сформувався своєрідний культ Китаю, так званий стиль «шинуазрі». Європейські інтелектуали захоплювалися його кількатисячолітньою історією, детально продуманою адміністративною системою, витонченою філософією, досягненнями в науці та мистецтвах [1, с. 199–221; 5, с. 113–188, 234–394]. Китай, в ідеалізованому ключі змальований єзуїтськими письменниками, вважався взірцевою державою, послуговуючись прикладами якої можна виправити помилки західного суспільства. Однак Корея, «сумлінний учень» Китаю, невидібно розташовувалася в тіні свого гіганта-учителя. Європейцям XVIII ст. було вже добре відомо, де Корея розташована на карті світу, але вона була недоступною для безпосереднього вивчення, тому зазирнути всередину можна було тільки крізь призму китайських уявлень про неї. Унікальність корейської культури не відкривалася західним людям через брак інформації.

Разом з тим доба Просвітництва стала важливою віхою на шляху розповсюдження відомостей про Корею, оскільки згадування про неї вперше вийшли за межі жанру літератури подорожей і потрапили на сторінки творів двох блискучих французьких філософів – Ш. Л. де Монтеск'є і Вольтера.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубровская Д. В. Миссия иезуитов в Китае. Матео Риччи и другие (1552–1775 гг.) / Д. В. Дубровская. – М: «Крафт+», Институт востоковедения

РАН, 2000. – 256 с. 2. Ковальчук Ю. А. Корея в описаниях католических миссионеров XVI–XVII вв. / Ю. А. Ковальчук // Корея: уроки истории и вызовы современности. – М.: ИДВ РАН, 2013. 3. Ковальчук Ю. А. Корея в европейській літературі подорожей XVI ст. / Ю. А. Ковальчук // Літературознавчі студії. – К., 2013. – Вип. 37. – Ч. 1. – С. 380–389. 4. Монтескье Ш. Л. О духе законов / Ш. Л. Монтескье. – М.: Мысль, 1999. – 672 с. 5. Фишман О. Л. Китай в Европе: миф и реальность (XIII–XVIII вв.) / О. Л. Фишман. – СПб.: Петербургское востоковедение, 2003. – 543 с. 6. Элиаде М. Миф о благом дикаре, или престиж начала / М. Элиаде // http://www.gumer.info/bogoslov_Buks-Relig/Eliade/Mif_BIDik.php. 7. A new general collection of voyages and travels / J. Green. – Volume 4. – London, 1747. – 751 p. 8. Du Halde J.-B. The general history of China / J.-B. Du Halde. – Vol. 2. – London, 1741. – 438 p. 9. Du Halde J.-B. The general history of China / J.-B. Du Halde. – Vol. 4. – London, 1741. – 464 p. 10. Ellingson T. J. The Myth of the Noble Savage / T. J. Ellingson. – University of California Press, 2001. – 467 p. 11. Encyclopedia of the Enlightenment / Ed. by Delon M. – Routledge, 2013. – 1481 p. 12. Histoire générale des voyages / Trad. A. F. Prévost. – Tome 6. – Paris, 1746. – 603 p. 13. Ouvres de M. de Voltaire. Théâtre / Voltaire. – Tome 4. – Paris, 1773. – 492 p. 14. Oeuvres complètes de Voltaire / Voltaire. – Tome 3. – Paris, 1835. – 816 p. 15. 김학준. 서양인들이 관찰한 후기 조선 / 김학준. – 서울: 서강대학교 출판부, 2010. – 635 면. 16. 볼레스텍스 프 (F. Boulesteix). 착한미개인, 동양의 현자 : 서양인이 본 한국인 800년 / 프. 볼레스텍스. – 파주: 청년사, 2007. – 335 면. 17. 백성현, 이한우. 파란 눈에 비친 하얀 조선 / 백성현, 이한우. – 서울: 새날, 2006. – 392 면.

Стаття надійшла до редакції .10.2014

Ковальчук Ю. А., ассистент,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

ИЗОБРАЖЕНИЕ КОРЕИ В ЕВРОПЕЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ЭПОХИ ПРОСВЕЩЕНИЯ

В статье дана характеристика образа Кореи в европейской литературе эпохи Просвещения, исследовано соответствие образа корейского народа идее «добрых/благородных дикарей».

Ключевые слова: образ Кореи, Просвещение, «добрые/благородные дикари», Ж.-Б. Дювальд, Вольтер.

Kovalchuk Iu. A., assistant professor,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

DESCRIPTION OF KOREA IN EUROPEAN LITERATURE OF THE AGE OF ENLIGHTENMENT

The paper characterizes the image of Korea in European literature of the Age of Enlightenment, studies correspondence of the image of Korean people with the idea of «le bon sauvage / noble savage».

Key words: *image of Korea, Enlightenment, «le bon sauvage / noble savage», J.-B. Du Halde, Voltaire.*

УДК 82-3; 801.73

Ковінько М. В., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

СПЕЦИФІКА АВТОРСЬКОЇ МАСКИ В «МОРСЬКИХ ОПОВІДАННЯХ» МАРУСИ КЛІМОВОЇ

Стаття присвячена аналізу особливостей авторської маски у збірці оповідань відомої російської письменниці Марусі Клімової «Морські оповідання». Маска розглядається як інструмент, що використовується автором-творцем для конструювання образу наратора з метою створення ефекту достовірності і здобуття читацької довіри до текстової дійсності.

Ключові слова: *Автор, авторська маска, наратор, наративна стратегія.*

Проблема автора та його художнього втілення у літературному творі була завжди **актуальною** у літературознавчій науці. Провідні науковці ХХ та ХХІ століть (Р. Барт, М. Бахтін, Е. Беннетт, Ш. Берк, С. Бройтман, В. Виноградов, М. Гіршман, Б. Корман, Т. Савченко, І. Скоропанова, Ю. Тинянов, А. Фаустов, М. Фуко, П. Чудаков та ін.) присвятили свої праці питанню історичної долі авторства, його теоретичному обґрунтуванню та вивченню форм авторської присутності у тексті. У цьому дискурсі одним із центральних, однак досі недостатньо вивчених, понять постав термін «авторська маска» як основний прийом, що використовується автором-творцем для конструювання образу фіктивного наратора з метою створення ефекту достовірності і здобуття читацької довіри до текстової дійсності.